

Internationale problemen worden lokaal

De Toekomst van de Randstad

Door: Remco Takken

Klimaatverandering, fijnstofproblematiek en filevorming. Het zijn in het oog springende fenomenen die meteen de vraag opwerpen hoe het verder moet met 'De Toekomst van de Randstad'.

Marianne Kuijpers-Linde: "We zitten knel tussen wetenschap en beleid. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat een rondweg die de luchtkwaliteit moet verbeteren niet aangelegd kan worden."

De Randstad staat onder druk van klimaatverandering, zeespiegelstijging, hoogwaterproblemen en toenemende mobiliteit, aldus het Instituut voor Milieuvraagstukken (IVM) van de Vrije Universiteit in Amsterdam. Een samenhangende visie ontbreekt nog, en daarom wisselen beleidsmakers en wetenschappers ideeën uit tijdens 'De Toekomst van de Randstad'. Op 22 november 2006 komen ze samen in de VU te Amsterdam. Na een plenair ochtendprogramma met onder andere Ineke Bakker (VROM/ DG Ruimte), zijn er parallelsessies over 'Het Groene Hart',

procent van het BNP. Inmiddels is bekend dat het ophogen van Nederland goedkoper is dan met z'n allen naar Duitsland verhuizen. Is er misschien een bestuurlijk probleem? Sommigen denken van wel, gezien de roep bij enkele politieke partijen om de waterschappen op te heffen. En dan is er tot slot nog de complexiteit van dit alles. Dat vergt onderzoek en research." Vellinga schetst een politiek-economisch perspectief om oplossingen voor de bekende knelpunten zichtbaar te krijgen. "De ambities van de oude economie draaien nog om de zesde baan van Schiphol, een tweede Maasvlakte, een goed producerende

landbouw-, oftewel voedselvoorziening. In de nieuwe economie zien we eerder de wens om van de Randstad een internationale speler in de financiële dienstverlening te maken, er is aandacht voor 'creative industry' en biomedische innovatie."

Fijnstof, duurzaamheid en groen

Marianne Kuijpers-Linde (MNP en VU/IVM) spreekt over de huidige meetmethodes rondom fijnstof. Weliswaar is er sprake van betere prognoses, deze zijn echter vooral te verklaren door andere meetmethodes. "Dat is goed nieuws voor Minister Peijs, want zo komt er ruimte voor nieuwe wegen. Maar de luchtkwaliteit is feitelijk niet verbeterd."

Er is echter meer aan de hand, aldus Kuijpers-Linde. "We zitten knel tussen wetenschap en beleid. Het moet natuurlijk niet zo zijn dat een rondweg die de luchtkwaliteit moet verbeteren niet aangelegd kan worden. Hier kun je stellen dat onderzoek niet bijdraagt om relevante vragen te beantwoorden rond een duurzame inrichting van de Randstad en het verbeteren van de leefomgeving."

Ineke Bakker (VROM/ DG Ruimte) bespreekt de werktitel van een landshaps- en natuurproject over de Randstad in 2040: 'De Schouwburch Buiten de Stad'. Met de titel wordt bedoeld dat de ruimte buiten het stedelijk gebied een waardevolle culturele functie bezit. Bakker sluit hiermee aan op een algemene roep om integratie van waterproblematiek en leefkwaliteit. Zo stelt Kuijpers-Linde: "Met het huidige investeringsniveau en onze technische kennis kunnen we een waterstijging van een meter per eeuw gemakkelijk aan. Bovendien: een forse kustuitbreiding lost het probleem van de bereikbaarheid van 'groen' op in de Randstad."

De meest fantasierijke visionair van de dag is zonder twijfel Lodewijk van Nieuwenhuijze (H+N+S). Volgens hem is het ultieme landschap van West-Nederland bepaald door het waternetwerk dat er al ligt. Met een beet-

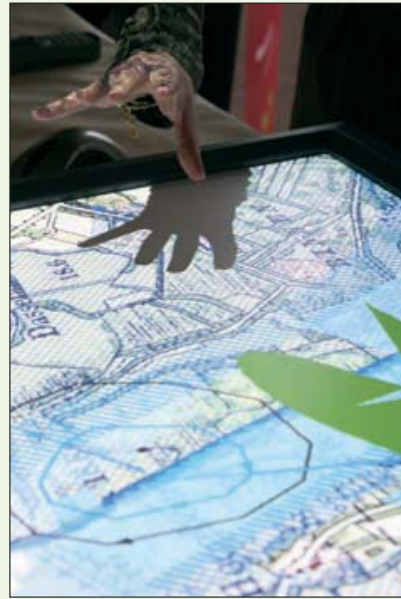
Prominent aanwezig op het congres De Toekomst van de Randstad: de interactieve tekentafel. In plaats van een papieren tekenvel bevatten de tafels een aanraakgevoelig beeldscherm, met een afmeting van ongeveer A1.

De DiamondTouch Table is mede ontwikkeld door MERL, oftewel Mitsubishi Electric Research Labs. De software is van SpinLab en Geodan. Bij deze DiamondTouch is er een beeldprojectie van boven op het interactieve tafelblad. Het is hierbij mogelijk om met meerdere gebruikers tegelijkertijd met de vinger op het scherm te schrijven. Iedere deelnemer tekent in zijn eigen laag, die later op iedere pc kan worden geopend en desgewenst verder kan worden uitgewerkt in een ontwerp- of GIS-programma. Voor meer informatie neemt u contact op met spinlab@ivmfalw.vu.nl.

De MapTable van Mapsup.

met een interactieve pen geschreven wordt. Hiervoor wordt een eenvoudig tekenprogramma gebruikt, waarbij het mogelijk is om in lagen te tekenen. Dit programma wordt vooral gebruikt om niet-GIS'ers hun ideeën digitaal te laten visualiseren. Alterra ontwikkelde voor deze tafel de software. Door het aan en uit zetten van teken- en onderliggende kaartlagen en het in- en uitzoomen wordt het duidelijk wat de verschillende deelnemers voor plannen hebben voor het gebied. Zo ontstaan er een aantal scenario's en deze worden met een druk van de knop overgezet naar ArcGIS. U kunt meer lezen op www.mapsup.nl.

De DiamondTouch Table van MERL maakt gebruik van beeldprojectie.

Een tweede model dat te zien was op het Seminar, de MapTable, heeft een heel andere techniek, ontwikkeld door het Nederlandse bedrijf Mapsup. Deze techniek gaat uit van een beeldscherm waarop

je draaien en verschalen projecteert Van Nieuwenhuijze de Italiaanse stad Venetië over de Randstad, en kijkt: "Zelfs het Noordzeekanaal ligt al op de juiste plaats!"

Instrumenten voor beslissingsondersteuning

Tijdens het middagprogramma spreekt sociaal wetenschapper Dave Huitema over 'Kaarten bij burgerparticipatie'. Wanneer een burgerjury zich buigt over een ruimtelijk probleem, doemen bij het kaartgebruik nog steeds dezelfde problemen op als bij andere onderwerpen. Er blijven onderlinge niveaoverschillen tussen de deelnemers en ook het abstracte karakter van besluiten blijft onaangestast aanwezig. Huitema ziet echter kansen voor de kaart als het gaat om probleemformulering en analyse, en natuurlijk het lokaliseren en benoe-

men van het probleem. Ook is de kaart een goed hulpmiddel voor het lokaliseren van beleidsuitspraken.

Een steeds terugkerend fenomeen tijdens De Toekomst van de Randstad is de Map Table (zie kader). Ron Janssen van het IVM laat zien hoe boeren, natuurorganisaties en het Waterschap met zo'n gezamenlijke digitale tekentafel het compromis kunnen zoeken in hun drie extreme alternatieven voor het gebied rond de rivier de Dinkel. Met de mogelijkheid om eenvoudige schetsen ter plekke over elkaar heen te leggen, liggen meteen de belangrijkste knelpunten bloot.

De Schetsschuit is geen informatie-middel, maar een ontwerp-systeem. Gepresenteerd door Ivonne de Nood van LNV/ DLG, blijkt het een 'creatieve snelkookpan' voor het uitvoeren van plannen. In een mobiel ont-

werp-atelier worden in twee tot drie dagen op locatie ontwerp-plannen gedeeld om snel tot een resultaat te komen. De Nood: "alle dingen die mensen roepen worden ondersteund door een professioneel ontwerper."

De samenhang van de workshops en lezingen tijdens 'De Toekomst van de Randstad', alsmede de informatieve beurs en de presentatie van de Map Table/ Touch Table als overleg-tool met de digitale kaart als basis is zeer geslaagd. Het verdient navolging in de andere regio's van Nederland, wellicht een mooie opgave voor het Instituut Voor Milieuvraagstukken.

Remco Takken (rtakken@gismagazine.nl) is hoofdredacteur van GIS-Magazine. Meer informatie over de in dit artikel besproken onderwerpen is te vinden op www.detoekomstvanderandstad.nl.